

Lagekostenbedrijf: bijsturen aan voerhek

Gerrit Remmelink

De koeien op het Lagekostenbedrijf hebben in de stalperiode 1999/2000 meer melk geproduceerd dan in de voorgaande stalperiode. Er is tijdelijk extra krachtvoer verstrekt en er werd een hoge ruwvoeropname gerealiseerd. Omdat een deel van de graskuil te weinig DVE bevatte, werd bierbostel bijgevoerd. Verder werden extra mineralen over het ruwvoer verstrekt.

In 1999 hebben de koeien tot half november overdag buiten gelopen, terwijl ze vanaf 1 oktober 's nachts gras- en snijmaïskuil kregen bijgevoerd. Tot volledig opstallen is uitgegaan van een productie van 22 kg melk uit ruwvoer, waardoor ze met weinig krachtvoer konden volstaan. Dit jaar zijn de koeien op 3 april (overdag) naar buiten gegaan. Daarbij werd de krachtvoergift afgestemd op een verwachte productie uit ruwvoer van 24 kg melk. Om de opname van weidegras te stimuleren werd de maximum krachtvoergift van 7 kg naar 4 kg per dag verlaagd. In totaal zijn de dieren maar 4,5 maand volledig op stal geweest. Zo'n korte stalperiode past in de doelstelling van het Lagekostenbedrijf om de melk zoveel mogelijk uit ruwvoer te produceren.

Bierbostel als eiwitaanvulling

Door het groeizame weer in 1999 was er ruim voldoende gras- en snijmaïskuil beschikbaar. Ook was de gemiddelde voederwaarde beter dan in de voorgaande stalperiode. De voederwaarde van de eerste snedekuיל was met 898 VEM, 75 DVE en 46 OEB goed. De voederwaarde van de tweede en derde snede (847 VEM, 63 DVE en 8 OEB) was echter minder goed. Het ruw eiwitgehalte (12,4 %) was aanmerkelijk lager dan dat van de eerste snede (17,4 %). Met 50 % snijmaïs in het winterrantsoen is naast deze graskuil extra eiwit bijgevoerd in de vorm van ingekuilde bierbostel. Om het vocht vast te houden is daar 2 % bietenpulp aan toegevoegd, voor de smaak en de houdbaarheid 0,5 % zout. Er is voor bierbostel gekozen vanwege de relatief lage marktprijs op dat moment en omdat versterking met de voorlader nauwelijks extra werk vraagt. Omdat bierbostel volumineuzer is dan andere krachtvoerders, wordt het niet zo snel opgevreten en kunnen bij voorraadvoeding meer dieren er van profiteren. Ook de steviger mest door bierbostel is een voordeel in het gescheiden meststelsel op het Lagekostenbedrijf.

Extra krachtvoer

Op stal werd uitgegaan van 18 kg melk uit ruwvoer en het vee kreeg in de melkstal maximaal

7 kg krachtvoer. Vanaf half januari werd bierbostel (2 kg droge stof) aan het voerhek verstrekt. Daarbij werd uitgegaan van 22 kg melk uit het basisrantsoen. De maximum krachtvoergift van 7 kg in de melkstal is toen niet verlaagd. Per saldo hebben de koeien in die periode gemiddeld 1 kg krachtvoer extra gehad. Om de eiwitvoorziening verder te verbeteren, is in plaats van brok met 105 DVE gedurende de maand maart brok met 120 DVE gevoerd. In de hele stalperiode is gemiddeld 2,2 kg droge stof krachtvoer meer gevoerd dan in de vorige stalperiode toen, om binnen het melkquotum te blijven, de krachtvoergift sterk is beperkt (tabel 1). Het extra krachtvoer in de laatste stalperiode heeft meegeholpen om het quotum tot 1 april vol te melken.

Tabel 1 Voeropname en melkproductie per koe per dag

Stalperiode:	1999/2000	1998/99
<i>Voeropname (kg ds)</i>		
Graskuil	7,9	12,8
Snijmaïs	7,5	3,9
Standaard krachtvoer	3,9	2,1
Sojaschroot bestendig		0,5
Bierbostel	0,9	
<i>Melkproductie</i>		
Melk (kg)	26,1	23,3
Vet (%)	4,60	4,55
Eiwit (%)	3,50	3,37
Meetmelk ¹⁾ (kg)	28,2	24,9
Ureum (mg/100 g melk)	16	27
<i>Energie- en eiwitvoorziening</i>		
Meetmelk uit ruwvoer (kg)	17,9	19,1
Idem uit krachtvoer (kg)	10,3	5,8
VEM-dekking (%)	107	103
DVE-dekking (%)	101	103
OEB in het rantsoen	50	670

¹⁾ Omgerekend naar melk met 4 % vet en 3,3 % eiwit.

Om het quotum vol te krijgen moeten de dieren gemiddeld ruim 8000 kg melk per jaar produceren. Met dit jaar meer vaarzen (ruim 25 % van het totaal) was dat een hele klus, maar het is gelukt!

Het totale krachtvoerbruik was op het Lagekostenbedrijf in het quotumjaar 1999/2000 met 1.420 kg per koe relatief hoog. Op basis van kalenderjaren voeren we maximaal 16 kg krachtvoer per 100 kg melk. Bij een productie van 8.000 kg melk betekent dit 1.280 kg krachtvoer per koe per jaar.

18 kg melk uit ruwvoer

Uit tabel 1 blijkt dat de koeien in de stalperiode 1999/2000 3,3 kg meetmelk meer hebben geproduceerd dan in 1998/99. De hogere krachtvoergift en een betere voederwaarde van het ruwvoer, hebben deze hogere melkproductie mogelijk gemaakt. De ruwvoeropname was in 1999/2000 echter 1,3 kg droge stof lager. In 1999/2000 werd dus meer melk op basis van krachtvoer geproduceerd. De melkproductie uit ruwvoer was daardoor 1,2 kg lager dan in 1998/99. Gemiddeld 17,9 kg melk uit ruwvoer betekent dat het uitgangspunt in de stalperiode - 18 kg melk uit ruwvoer – op het Lagekostenbedrijf haalbaar is.

Het vet- en eiwitgehalte was in 1999/2000 relatief hoog. Door een lagere OEB in het ruw- en krachtvoer was het ureumgehalte in de melk ruim 10 eenheden lager dan in de voorgaande stalperiode. In 1999/2000 werd meer van de opgenomen stikstof als melkeiwit benut dan in de 1998/99 (33 % respectievelijk 26 %).

Conditie beter

Met 2 kg extra bierbostel aan het voerhek was het rantsoen voor maximaal 36 kg melk berekend. Dat is 4 kg melk meer dan zonder bierbostel. De voeding van de koeien die, tot zo'n honderd dagen in lactatie meer dan 40 kg melk geven, is daardoor verbeterd. De verbetering van de conditiescore, die in 1999 was ingezet, blijft in 2000 doorgaan. Tijdens de lactatie zit-

ten veel dieren met een score van 2,5 - 3 nog op de ondergrens. Gedurende de droogstand herstellen ze verder, zodat ze op het moment van afkalven met een score van gemiddeld 3,5 in een normale conditie zijn.

Door het zachte weer van de afgelopen winter leverde het voeren van een aparte graskuil te veel verliezen op. De droogstaande koeien en de pinken hebben daarom dezelfde kuil als de melkkoeien gehad. Dat heeft bij de droogstaande dieren geen problemen met melkziekte gegeven.

Hopelijk verbetert met de conditie ook de vruchtbaarheid van de dieren. Uit bloedonderzoek is gebleken dat dit niet meer aan de mineralenvoorziening ligt, door het verstrekken van een mineralenmengsel aan het voerhek.

Plannen stalperiode 2000/2001

Op grond van de ervaringen van het afgelopen jaar, gaan we voor de komende stalperiode:

- op basis van de analyseresultaten van de graskuilen beslissen of het nodig is om bij het inkuilen een eiwitrijk product aan de snijmaïs toe te voegen.
- de mindere kwaliteit graskuil, die afzonderlijk in balen is ingekuuld, aan de pinken en droogstaande koeien voeren.

Hoge opname van goed ruwvoer basis voor goede melkproductie.

